

Ciekawe, dlaczego...?

Plan pracy świetlicy szkolnej (część I)

JOANNA HOFFMANN • JOANNA NATKANIEC

Każde dziecko jest inne, każde ma potencjał, który można mądrze wspierać, dlatego powstał program „Ciekawe, dlaczego...?”. Plan ma na celu przybliżenie dzieciom różnych zagadnień oraz uzyskanie odpowiedzi na trudne pytania. Plan został utworzony na podstawie następujących dokumentów:

- podstawy programowej,
- statutu szkoły,
- programu wychowawczo-profilaktycznego.

Podczas tworzenia wzięto pod uwagę potrzeby i możliwości dzieci oraz zainteresowania i zdolności wychowanków. Plan można dostosowywać do potrzeb własnej grupy świetlicowej.

Wrzesień

Dlaczego samoloty mają skrzydła?

- Uroczyste rozpoczęcie nowego roku szkolnego zgodnie z tradycją szkoły.
- Organizacja pracy świetlicy – zapoznanie dzieci z regulaminem i zasadami zachowania w świetlicy. Opowieści dziwnej treści, czyli co robiliśmy w wakacje – swobodne wypowiedzi dzieci o miejscach, które najlepiej zapamiętały z wakacji. Oglądanie mapy.
- Rozmowa o środkach transportu – najszybsze pojazdy lądowe, morskie i powietrzne.
- Szanujemy język – słowa za słowa (pogadanka). Ja w świetlicy – praca plastyczna

Dlaczego gęsi odlatują do ciepłych krajów?

- Jakie zjawiska atmosferyczne towarzyszą nam jesienią? – rozwiązywanie krzyżówki.
- Ptaki „naj” – prezentacja fotograficzna.
- Dlaczego ptaki są wyjątkowe? – rozmowa o ptasich gniazdach i miejscach zamieszkania. Koniec lata – praca plastyczna z wykorzystaniem kaszy. Pióra ptaków – omówienie budowy i rodzajów piór. Pęseta, szczypce, sita i wólcznia – jak te narzędzia wykorzystują ptaki (prezentacja). Dlaczego ptaki „migrują” – mapa myśli.
- Ptaki świata – zabawa w „głuchy telefon”

Dlaczego drzewa mają liście?

- Dlaczego drzewa mają liście? – prezentacja fotograficzna. Zapoznanie dzieci z pojęciem chlorofilu. Dlaczego korzenie są takie długie, a łodygi takie proste? – rozmowa. Fotografia na pożegnanie lata – zabawy ruchowe na świeżym powietrzu.
- Rodzaje i budowa grzybów, mity i ciekawostki o grzybach. Projektowanie gry planszowej o grzybach.
- Kolory zbliżającej się jesieni – praca plastyczna. Czy ludzie jedzą trawę? – rozwiązywanie zagadki. Dlaczego owoce są słodkie i soczyste? – sposoby rozsiewania nasion. Jarzębina czerwona – wyklejanka z wykorzystaniem papierowej rolki

Dlaczego w niebie jest dziura?

- Jaki koc chroni Ziemię przed chłodem? – prezentacja o atmosferze ziemskiej. Koniec lata, czas jesieni – spacer połączony z obserwacją przyrody. Co to jest „trzy R”? – rozmowa kierowana. Próba wyjaśnienia, dlaczego śmieci są marnotrawstwem.
- Róże – malowanie palcami.
- Kodeks Małego Ekologa – przypomnienie i utrwalenie zasad ochrony środowiska. Co jest śmierdzącą sprawą? – próba odpowiedzi na pytanie.
- Sowa – wykonanie elementów do plakatu grupowego

Dlaczego burczy mi w brzuchu?

- Na jesieni świat się zmieni – zapoznanie z różnymi owocami. Co mam w środku głowy? – burza mózgów. Słoneczniki – wyklejanka z papieru kolorowego.
- Co to znaczy „samotny jak palec”? – wyjaśnienie etymologiczne powiedzenia.
- Ile mam kości? – prezentacja fotograficzna. Nauka rozpoznawania podstawowych kości i ich funkcji.
- Dlaczego muszę spać? – organizowanie swojego czasu (zabawa z zegarem).
- Dlaczego czasem choruję? Co to są zarazki? – spotkanie z panią pielęgniarką.
- Szkielet – wyklejanka z patyczków higienicznych.
- Światlicowe Zawody Sportowe – zabawy na orliku

Październik

Dlaczego wieje wiatr?

- Wbrew pozorom, najwyższe góry na świecie to nie te, o których często myślimy, czyli poznajemy ciekawostki ze świata gór.
- Jakie są warstwy lasu, a jakie gór? – przygotowanie makiet w grupach.
- Mewa – praca plastyczna z wykorzystaniem gotowych elementów.
- Makrokosmos – projekcja filmu przyrodniczego.
- „Spotkanie niedźwiedzia polarnego z pingwinem” – gdzie jest najzimniej, gdzie najcieplej, a gdzie pada najwięcej deszczu – pogadanka.
- Co by było, gdyby nie było wiatru? – projekcja filmu, zabawa plastyczna

Dlaczego stalaktyty rosną w dół?

- Co to są jaskinie? Jak powstają jaskinie? – prezentacja fotograficzna. Czy w jaskini mogą być jajka sadzone? – kształty i kolory minerałów. Niedźwiedź w jaskini – technika mieszana. Poznajemy najpiękniejsze jaskinie na świecie oraz siedem polskich jaskiń, które każdy Polak powinien znać – pogadanka i prezentacja zdjęć. Od Solferino do ratownictwa medycznego – historia ratownictwa.
- Czy w jaskiniach mogą rosnąć rośliny? – rozmowa. Tajemniczy rysunek z latarką – praca plastyczna. Oglądanie filmów *Najpiękniejsze jaskinie świata* i *Grotołazi*. Dlaczego grotołazi noszą lampy na głowie? – rozmowa

Dlaczego na Saharze jest zimno nocą?

- Czym jest pustynia? Czy na wszystkich pustyniach jest gorąco? Czy wszystkie pustynie są piaszczyste? – odpowiedź na pytania. Co to jest oaza? Jakie znaczenie mają drzewa – Dzień Drzewa w świetlicy. Kaktus – technika mieszana (praca plastyczna). Gdzie są pustynie na Ziemi? – praca z mapą. Zwierzęta pustyni – prezentacja, pogadanka. Wyjaśnienie terminu „Aborygeni”. Moja dłoń – malarstwo kropkowe Aborygenów. Zwierzęta pustyni – kolorowanie w barwach ochry. Jaki sport możemy uprawiać na pustyni? – prezentacja wyścigu wielbłądów, rajdu samochodowego, biegu „Maraton Piasków” oraz wyścigu na łódkach bez dna. Czy na pustyni są skarby? – rozmowa

Dlaczego zamki miały fosy?

- Dlaczego królowa i król nosili korony? – prezentacja fotograficzna obrazująca hierarchię w społeczeństwie. Kto nosił wieżę na głowie i buty na platformach? – prezentacja. Róża Daisy – praca plastyczna z wykorzystaniem zasuszonych liści akacji. Nos to zamek, a katar to fosa? – pogadanka o zachowaniu zasad bezpieczeństwa podczas pandemii. Jan Brzechwa *Katar* – ćwiczenia w prawidłowym zastanianiu ust – utrwalanie nawyków przestrzegania zasad zapobiegania zakażeniu się SARS-CoV-2. Czym były gdaniska? Czy ludzie się kąpali? Czym była czarna śmierć? – rozmowa. Jak dbać o zdrowie? – burza mózgów nt. czterech wymiarów zdrowia (fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego).
- Daisy – pani na zamku w Pszczynie. Krótka historia pałacyku w Jedlinie

Listopad

Dlaczego węże zrzucają skórę?

- Czy węże potrafią się zachować przy stole? – przypomnienie zasad dobrego zachowania. Wąż – łączenie różnych technik plastycznych. Poznajemy gady chronione w Polsce i odpowiadamy na pytanie: Dlaczego węże zrzucają skórę? – pogadanka i prezentacja zdjęć. Dlaczego niektóre gady się przebijają? – rozmowa o kamuflażu zwierząt i jego roli w życiu zwierząt. Ciekawostki o wybranych gadach. Projekcja filmu pt. *Jak kameleon zmienia kolor?* Czy żółwie mają zęby? Czy żółwie mają wrogów? – pokaz, wyciąganie wniosków. Wady i zalety bycia gadem – znaczenie w życiu i w przenośni, rozmowa o przysłowiach związanych z żółwiami. Dlaczego krokodyl jedzą kamienie? – rozmowa na temat zwyczajów krokodyli. Pierwsza wędrówka żółwi po wylęgu do oceanu. Krokodyl – zabawka 3D z wytłaczanki na jajka

Dlaczego mydło się pieni?

- Czym zajmują się nauka i naukowcy? – rozmowa. Czemu tracę energię? – wyjaśnienie, czym jest energia i w jaki sposób działa.
- Czemu potrzebujemy do życia powietrza, światła i wody? – odpowiadamy na pytanie, pogadanka. Piosenka *Fotosynteza*. Czy światło umie skakać? Czemu nogi wydają się krótsze pod wodą? – prezentacja fotograficzna. Dlaczego mydło się pieni? Dlaczego rekin ciągle pływa? Co ma pływać nie utonie – doświadczenie fizyczne dotyczące napięcia powierzchniowego wody

Dlaczego zwierzęta zapadają w sen zimowy?

- Dlaczego rano wschodzi słońce, a nocą robi się ciemno? – zabawa z globusem i latarką. Dlaczego rośliny sadzi się na wiosnę, pszczoły pracują przez całe lato, jesienią spadają liście, zwierzęta zapadają w sen zimowy? – zapoznanie dzieci z zachowaniem zwierząt przygotowujących się do zimy (gromadzenie zapasów, zmiana futra, zapadanie w sen zimowy, odlot do ciepłych krajów). Kto wynalazł kalendarz? Co to jest rok przestępny? Kto potrafi powiedzieć bez zegarka, która jest godzina? – prezentacja fotograficzna. Rodzaje zegarków – pokaz eksponatów. Jak długi jest miesiąc? Dlaczego tydzień ma 7 dni? Jak długo trwa minuta? – rozmowa. Jak działa zegar biologiczny – rozmowa na temat funkcjonowania naszego organizmu. Czy księżyc zmienia kształt? Kto zjada księżyc? – doświadczenie z lampką, globusem i talerzykiem. Księżycowa noc – praca plastyczna. Rozwiązywanie zagadek o tematyce jesiennej

Kiedy pojawiło się pismo?

- Dlaczego i w jaki sposób się komunikujemy? Jak zmysły pomagają nam się komunikować? – rozmowa. Ordery życzliwości – praca plastyczna. Poznajemy międzynarodowy znak „Pomóż mi”. Na dobry dzień – zabawa plastyczna. Kiedy pojawiło się pismo? – projekcja filmu edukacyjnego pt. *Historia pisma*. Co to jest list, rodzaje listów, jak wyglądało przesyłanie listów na przestrzeni wieków, jak drukuje się książki, jak powstaje gazeta – rozmowa. Etapy powstawania książki – film. Wyjaśnienie pojęć: fotograf, reporter, redaktor, grafik, drukarz. Projektowanie własnej książki – zabawa plastyczna

Grudzień

Czy rzeczywistość wirtualna służy tylko do zabawy?

- Prawa dziecka w literaturze – dopasowywanie prawa do postaci.
- Czy postacie z bajek znały swoje prawa? – zabawa. Złote zasady pozytywnego myślenia – przepis na sukces. „Bezpieczna zabawa – kontakt z obcym” – zwrócenie uwagi dzieci na zagrożenia, jakie niesie za sobą kontaktowanie się z obcymi, nieznanymi osobami – pogadanka, dyskusja. Prezentacja animacji „Nie wsiadaj do samochodu z nieznanym, nie przyjmuj prezentów od nieznanymi, nie dawaj klucza obcym, nie rozmawiaj przez Internet z nieznanym, nie otwieraj drzwi nieznanemu”. Omówienie asertywnego zachowania się w czasie kontaktu z osobą nieznaną. Kiedy docierają do nas informacje spoza naszej planety? – projektowanie statku kosmicznego. Historia radia – projekcja filmu edukacyjnego. Nauka obsługi adaptera połączona z prezentacją płyt winylowych. Telewizja – historia, popularne polskie bajki na przestrzeni dziesięcioleci. Zdjęcia w fotobudce – zabawa integracyjna. Jak powstaje film rysunkowy – pokaz kart z WFR z Bielska Białej. Rysowanie ulubionej bajki

Dlaczego zmysły mogą grać na nerwach?

- Ciekawe, dlaczego zmysły grają nam na nerwach – próba odpowiedzi na pytanie. Rebusy zimowe – przygotowanie planszy. Co mam w środku głowy? Dlaczego odczuwam różne rzeczy? – prezentacja. Ile mam kości – nauka wierszyka. Moja dłoń – zabawa z aplikacją komputerową. Co robi moje serce? – porównywanie serca do dłoni. Pięć zmysłów – nauka piosenki. Zmysłne zmysły – projekcja filmu. Czy od nadmiaru bodźców można dostać pomieszania zmysłów? – burza mózgow z wykorzystaniem szóstego zmysłu, czyli intuicji.
- Piękna biała zima – wykorzystanie zmysłu estetycznego w pracy plastycznej.
- Świąteczny bucik – wycinanie i kolorowanie (praca przestrzenna). Dlaczego zmysły grają nam na nerwach – prezentacja, pogadanka, rozmowa z dziećmi na temat tradycyjnych potraw w Polsce i w różnych zakątkach Ziemi

Dlaczego gwiazdy migoczą?

- Co to jest wszechświat i jak powstał? – rozmowa. Ile jest gwiazd i z czego się składają? – zabawa dydaktyczna. Nauka wiersza o planetach. Odczytanie listu od Izaaka Newtona – próba odpowiedzi na pytanie: Od czego zależy czas spadania przedmiotów?
- Jestem astronautą – fotobudka. Wirtualny spacer do Olsztyńskiego Obserwatorium Astronomicznego.
- Co to są spadające gwiazdy – doświadczenie z mąką i kamykami.
- Papierowa gwiazdka – ozdoby choinkowe z papieru.
- Multimedialny kalendarz adwentowy „Tropicieli zagadek” – rozwiązywanie zadań

JOANNA HOFFMANN, JOANNA NATKANIEC
nauczycielki świetlicy w Szkole Podstawowej w Bojszowach

Ruszająca się ryba

ZRÓB TO Z NAM! ■

Materiały:

- kolorowa kartka formatu A4;
- kawałek białej kartki na oczy;
- czerwona kartka (do wycięcia języka);
- kartka w innym kolorze niż ryba (do wykonania płetw);
- czarny marker;
- klej;
- nożyczki.

WYKONANIE

Róg kartki A4 należy przyłożyć do dłuższej części kartki, tak aby powstał trójkąt, docisnąć. Powstały prostokąt należy odciąć i odłożyć na bok. Kartkę należy rozłożyć, aby powstał kwadrat. Dwa rogi

kwadratu zginamy do środka kartki (żeby powstał tzw. latawiec).

Rozkładamy kartkę, a następnie składamy na pół wzdłuż zgięcia do środka, tak aby powstał trójkąt. Kartkę należy naciąć od strony złożenia, aż do zgięcia – im więcej węższych pasków, tym lepiej ryba będzie się zginać.

Rozkładamy papier, aby powstał kwadrat. Smarujemy klejem zewnętrzny trójkąt, a następnie przykładamy do drugiego trójkąta i dociskamy. Obcinamy szpic kartki, aby powstało półkole. Z prostokąta (który pozostał w kroku 1.) należy wyciąć półokrąg i przykleić do środka ryby, (to będzie język). Wycinamy z czerwonego papieru mniejszy półokrąg i przyklejamy na kolorowy język. Z białego papieru należy wyciąć oczy (można też zaznaczyć je czarnym markerem).

Z kolorowego papieru wycinamy dwie duże łezki (będą to płetwy) oraz serce – przyklejamy je na koniec ogona.

KAROLINA POPLAWSKA
nauczycielka świetlicy w Szkole Podstawowej nr 1 w Wasilkowie